

**VPLIV FILMOV NA POZNAVANJE POJMA HOLOKAVST MED
DIJAKI
ZGODOVINA**

RAZISKOVALNA NALOGA

Jan Gobec, Ostap Korošec
3. E

Mentorica: prof. Eva Ravbar

Ljubljana, marec 2024

**GIMNAZIJA ŠENTVID
LJUBLJANA**

Slika 1: Glavna vrata. Slika na desni je bila posneta januarja 1945, po osvoboditvi taborišča.
(voanews.com, 3. 3. 2024)

Kazalo

Povzetek	2
Povzetek v angleščini (english summary)	3
1. Uvod	5
2. Opis filmov	8
2.1 Schindlerjev seznam	8
2.2 Deček v črtasti pižami	9
2.3 Pianist	10
3. Presoja zgodovinskih dejstev od fiksijskih	11
3.1 Schindlerjev seznam	11
3.2 Deček v črtasti pižami	12
3.3 Pianist	13
4. Analiza anketnega vprašalnika	14
5. Zaključek	20
6. Seznam virov in literature	24
6.1 Seznam slik	25
7. Priloge	26
7.1 Anketni vprašalnik:	26

Povzetek

Raziskovalna naloga je napisana na temo razširjenosti poznavanja pojma holokavst med mladimi in kako na to poznavanje vpliva popularna kultura, predvsem filmi. Izbrala sva si tri filme, ene izmed najbolj gledanih in nagrajenih filmov o holokavstu: Schindlerjev seznam, Deček v črtasti pižami in Pianist. Zastavila sva tri hipoteze, katere sva skozi nalogo z gledanjem filmov, prebiranjem literature in anketiranjem dijakov na Gimnaziji Šentvid potrdila ali ovrgla. Opazila sva, da nekateri dijaki ne poznajo pojma holokavst, zato naju je zanimalo, kje so dijaki za ta pojem prvič slišali. Te ugotovitve lahko pomagajo razširiti splošno poznanje pojma holokavst, namreč ta pojem pozna vedno manj mladih. Namen te raziskovalne naloge je odkriti, koliko mladih ta pojem pozna ter od kod ga poznajo oziroma v kolikšni količini ga poznajo iz popularne kulture, koliko dejansko popularna kultura pripomore pri posredovanju znanja o holokavstu.

Skozi raziskovanje sva prišla do ugotovitve, da popularna kultura znatno pripomore k posredovanju znanja, vendar je za točnost dejstev potrebna kritična presoja ali samostojno raziskovanje, saj filmi vsebujejo določeno mero fikcijskih dejstev za namene dramatiziranja.

Ugotovila sva tudi, da velika večina dijakov pozna pojem holokavst in da poznajo dogodke, na podlagi katerih so bili posneti izbrani filmi, tudi iz drugih virov kot popularna kultura. Največji izmed njih je šola, v veliki meri pa tudi pogovori s starši.

Največja ugotovitev je, da so filmi odlično orodje za širjenje obzorij o holokavstu, vendar je potrebno biti sposoben ločiti fikcijo od dejstev.

Ključne besede:

Holokavst, popularna kultura, filmi, Schindlerjev seznam, Deček v črtasti pižami, Pianist

Povzetek v angleščini (english summary)

The research paper is written on the topic of widespread knowledge of the concept of the Holocaust among young people and how this knowledge is influenced by popular culture, especially films. We chose three films, some of the most critically acclaimed and awarded films about the Holocaust: Schindler's List, The Boy in the Striped Pyjamas and The Pianist. We set up three hypotheses, which we confirmed or disproved through the task of watching films, reading literature and surveying students at Gimnazija Šentvid.

We noticed that some students do not know the concept of the Holocaust, so we were interested in where the students first heard of this concept. These findings can help to expand the general knowledge of the concept of the Holocaust as fewer and fewer young people know this concept. The purpose of this research project is to find out how many young people know this term and where they know it from, or to what extent they know it from popular culture, and how much popular culture actually helps in imparting knowledge about the Holocaust.

Through research, we have come to the conclusion that popular culture contributes significantly to providing knowledge, but the accuracy of the facts requires critical judgment or independent research, as films contain a certain amount of fictional facts for the purpose of dramatization.

We also found that the vast majority of students know the concept of the Holocaust and that they know the events on the basis of which the selected films were made, also from sources other than popular culture. The biggest of them is school, but to a large extent also conversations with parents.

The biggest takeaway is that movies are a great tool for broadening horizons about the Holocaust, but one needs to be able to separate fiction from fact.

Keywords:

The holocaust, popular culture, films, Schindler's List, The Boy in the Striped Pyjamas, The Pianist

1. Uvod

Viseče na spomeniku holokavsta:

»Najprej so prišli po komuniste in nisem spregovoril, ker nisem bil komunist.
Potem so prišli po socialiste in nisem spregovoril, ker nisem bil socialist.
Potem so prišli po sindikaliste in nisem spregovoril, ker nisem bil sindikalist.
Potem so prišli po žide in nisem spregovoril, ker nisem bil žid.
Potem so prišli pome in ni bilo nikogar več, da spregovori zame.»

Pastor Martin Niemoller (1892–1984). Preživeli iz koncentracijskih taborišč Sachsenhausen in Dachau.

Leta 1941 se je začelo eno najhujših obdobij za človeško raso. Med bliskom in gromom druge svetovne vojne se je človek odpravil na morilski in uničevalski pohod s sebičnim namenom pokoritve sveta.

Leta 1914 Adolf Hitler ni opravil sprejemnega testa za avstroogrsko vojsko, nakar se je prek napake v sistemu pridružil nemški. Kot zagnan mladenič, želeč služiti svoji domovini se je v prvi svetovni vojni dobro odrezal in bil za to nagrajen z dvema železnima križcema. Z nekaj sreče je vojsko zapustil živ, vojno pa kot poraženec. S porazom je zašel v krizo, radikaliziral svoje nacionalistične ideje in vstopil v svet politike.

Po vojni so se med Nemci okrepile ideje antisemitizma zaradi občutka izdaje in kapitalizacije na račun nemškega poraza, intenzivne inflacije in relativnega bogastva Židov. To sovraštvo je postopoma naraščalo, kar je prineslo izvolitve nacistične stranke in posledično (po požigu nemškega parlamenta-Reichstaga) prineslo Hitlerju absolutno oblast kot nemškemu kanclerju in predsedniku. Hitler je kot nacionalist in patriot želel povrniti nemško slavo od sramotnih pogojev Versajskega sporazuma. Dva tedna po prevzemu oblasti je bilo zgrajeno prvo koncentracijsko taborišče (Dachau) in se je začelo intenzivno preganjanje in izganjanje judov iz socialnega življenja ter iz države, kar je naznanilo začetek enega izmed (če ne najbolj) temačnih obdobij v judovski več kot 3500 let stari zgodovini.

Leta 1935 so v veljavo prišli nürnberški zakoni, s katerimi so bili judje uradno ločeni od nemških državljanov in jim je bilo vzeto tako državljanstvo kot osnovne pravice. “Prvič v zgodovini so bili judje zaničevani ne zaradi verskih prepričanj, pač pa zaradi statusa ob rojstvu oziroma njihovih staršev ali starih staršev.” (*myjewishlearning.com, What were the Nuremberg laws, 18. 2. 2024*)

To so dogodki, ki so vodili do druge svetovne vojne, holokavsta in obdobja uničenja, nehumanosti, laži, sovraštev, krivic in umiranja, in tudi prijateljstva, samaritanstva in hrabrosti, kljub temu pa jih veliko ljudi sploh ne pozna.

Slika 2: Judovski otroci v osvobojenem taborišču Auschwitz. Kader iz sovjetskega filma Aleksandra Vorontsova, ki je bil posnet 28. januarja 1945. (Spominski muzej holokavsta, Združenih držav Amerike)

Tematika holokavsta je težka, vendar jo je nujno poznati. Vsak od nas ima prednike, ki so bili na nek način udeleženi v takratno dogajanje – na katerikoli strani. Prav zato sva se odločila narediti raziskovalno nalogo s to tematiko. Bolj, kot se oddaljujemo od tistih nesrečnih dogodkov, bolj se bledijo njihovi spomini in se vedno manj prenašajo na mlajše generacije. Tisti, ki pozabijo svojo preteklost, so obsojeni, da jo ponovijo, in glede na trenutno dogajanje v svetu, se zdi, kot da smo jo že skoraj pozabili. S tem namenom bova poskušala odkriti, kakšno je poznavanje pojma holokavst med mladimi in kje se še ohranja spomin nanj.

Pred začetkom raziskovanja sva postavila tri hipoteze:

- **Hipoteza 1:** Več kot polovica dijakov pozna pojem holokavst.
- **Hipoteza 2:** Dijaki poznajo pojem holokavst iz popularne kulture (filmov).
- **Hipoteza 3:** Dijaki poznajo zgodovinska dejstva, na katerih so posneti izbrani filmi (Schindlerjev seznam, Deček v črtasti pižami, Pianist).

Za ovrednotenje hipotez bova sestavila anketo in jo razdelila dijakom Gimnazije Šentvid.

Metode dela, ki jih bova uporabila so: prebiranje literature o temi holokavsta, ogled treh izbranih filmov in anketiranje.

Prav tako bova preverila, če se o holokavstu da učiti iz popularne kulture, zato bova presodila, koliko resnice izbrani filmi vsebujejo in koliko izmišljenih dejstev, namenjenih dramatiziranju ter “boljšanju” zgodbe.

Prav te filme sva si izbrala zaradi njihovih pohval in nagrad. Na lestvici IMDB najboljših filmov so ti filmi v samem vrhu. Niso namenjeni lahkemu ogledu, imajo težko vsebino, vendar so vseeno eni najbolj gledanih filmov, s čimer skrbijo za ohranjanje spomina na njihove junake in dogodke. Veliko herojev se je v toku časa pozabilo, glavnih oseb teh filmov pa se še dolgo ne bo.

2. Opis filmov

2.1 Schindlerjev seznam

Datum začetka predvajanja: 4. februar 1994 (ZDA)

Režiser: Steven Spielberg

Skladatelj: John Williams

Producenti: Steven Spielberg, Branko Lustig, Gerald R. Molen

Nagrade: Sedem oskarjev, vključno z Oskarjem za najboljši film, najboljšo režijo, najboljšo montažo, najboljši scenarij po predlogi, najboljšo izvirno glasbo in najboljšo fotografijo. Zlati globus za najboljši film - drama. Nagrada BAFTA za najboljši film, najboljšo režijo in najboljši prirejeni scenarij. Nagrada DGA (Društvo režiserjev Amerike) za izjemno režijo na filmskem trgu. Nagrada PGA (Producers Guild of America) za najboljši film. Nagrada WGA (Writers Guild of America) za najboljši prirejeni scenarij. Nagrada AFI (American Film Institute) za film leta.

To so samo nekatere izmed najbolj odmevnih nagrad, ki jih je film prejel.

Schindlerjev seznam je nagrajeni film Stevena Spielberga, ki ponazarja nočno moro holokavsta. Poustvarja temno, zastrašujoče obdobje med drugo svetovno vojno, ko so v Krakovu, ki so ga okupirali nacisti, Judom najprej odvzeli podjetja in domove, jih nato namestili v gete in taborišča za prisilno delo v Plaszowu ter nazadnje preselili v koncentracijska taborišča za usmrtnitve. Oskar Schindler, nemški poslovnež in oportunistični član nacistične stranke, pridobi tovarno za proizvodnjo kuhinjskih pripomočkov in kuharskih pripomočkov. Ker ne ve veliko o tem, kako pravilno voditi takšno podjetje, pridobi stik, Itzhaka Sterna, ki ima povezave s podtalno judovsko poslovno skupnostjo v getu. Posodijo mu denar za tovarno v zameno za majhen delež izdelkov, proizvedenih za trgovanje na črnem trgu. Schindler je priča grozljivim vizijam holokavsta in davku, ki ga ima za judovsko ljudstvo. Schindlerjeva motivacija se spremeni iz dobička v človeško sočutje in z izdatnim podkupovanjem uradnikov SS mu uspe rešiti več kot 1100 Judov pred smrtjo v plinskih celicah. (*IMDB, 10.2. 2024*)

2.2 Deček v črtasti pižami

Datum začetka predvajanja: 12. september 2008 (Velika Britanija)

Režiser: Mark Herman

Nominacije: Nagrada britanskega neodvisnega filma za najboljšo igralko, Nagrada britanskega neodvisnega filma za najbolj obetavnega novinca (2008), Nagrada Goya za najboljši evropski film (2009), Nagrada britanskega neodvisnega filma za najboljšo režijo (2008)

Nagrade: Nagrada britanskega neodvisnega filma za najboljšo igralko

»Deček v črtasti pižami« se osredotoča na Bruna, mladega nemškega fanta, katerega družina se preseli v bližino koncentracijskega taborišča med drugo svetovno vojno. Bruno se ne zaveda prave narave taborišča in se spoprijatelji s Shmuelom, tam zaprtim judovskim dečkom. Njuno prijateljstvo zacveti čez ograjo, ki ju ločuje in zajema nedolžnost otroštva sredi brutalne resničnosti holokavsta.

Film občutljivo predstavi Brunovo zaščiteno perspektivo z mračno resnico vojne in izpostavlja uničujoče posledice predsodkov in nestrpnosti. Ko se vez med fantoma krepi, pripoved ganljivo prikazuje njuna nasprotujoča si življenja in tragično ozadje holokavsta.

Vendar se zgodba tragično obrne, ko nevednost fantov trči ob grozote taborišča, kar pripelje do srce parajočega zaključka, ki jasno razkrije grozote, pred katerimi so bili zaščiteni.

"Fant v črtasti pižami" je močan opomin na človeški davek sovraštva in konfliktov ter poudarja pomen empatije in razumevanja. Skozi nedolžnost prijateljstva iz otroštva poudarja uničujoč vpliv vojne na nedolžna življenja in na občinstvo pusti trajen vtis. (*IMDB, 10.2. 2024*)

2.3 Pianist

Datum začetka predvajanja: 13. marec 2003 (Slovenija)

Režiser: Roman Polanski

Zgodba: Władysław Szpilman

Skladatelj: Wojciech Kilar.

Podlaga za priredbo: Pianist: varšavski spomini: 1939–1945

Nagrade: Trije oskarji: najboljši režiser (Roman Polanski), najboljši igralec (Adrien Brody) in najboljši prirejeni scenarij (Ronald Harwood). Zlata palma na Filmskem festivalu v Cannesu za najboljši film. Nagrade BAFTA za najboljši film, najboljšo režijo (Roman Polanski) in najboljšega igralca v glavni vlogi (Adrien Brody). César za najboljšega režiserja (Roman Polanski). Evropska filmska nagrada za najboljši film. Nagrada Nacionalnega odbora za ocenjevanje za najboljšega igralca (Adrien Brody). Zlati globus za najboljšo režijo (Roman Polanski). To so nekatere izmed najpomembnejših nagrad, ki jih je film "Pianist" prejel

Filmski ustvarjalec Roman Polanski, ki je kot deček odraščal na Poljskem, opazoval, kako so nacisti med drugo svetovno vojno pustošili njegovo državo, je režiral to upadljivo dramo, ki temelji na zgodbi o privilegiranem glasbeniku, ki se je pet let boril proti nacistični okupaciji Varšave. Władysław Szpilman je nadarjen klasični pianist, rojen v premožni judovski družini na Poljskem. Szpilmanovi imajo veliko in udobno stanovanje v Varšavi, ki si ga Władysław deli z mamo in očetom, sestrama Halino in Regino ter bratom Henrykom. Medtem ko se Władysław in njegova družina zavedajo grozeče prisotnosti nemških sil in Hitlerjevih načrtov na Poljskem, so prepričani, da so nacisti grožnja, ki bo minila, in da bosta Anglija in Francija priskočili na pomoč Poljski v primeru prave krize. Władysławova naivnost se razblini, ko nemška bomba razdre v radijskem studiu, medtem ko izvaja recital za predvajanje. V zgodnjih fazah nacistične okupacije si kot cenjen umetnik še vedno predstavlja, da je nad nevarnostjo, s svojo močjo pridobi dokumente za zaposlitev za svojega očeta in dobi domnevno varno službo igranja klavirja v restavraciji. Toda ko se nemški primež zaostri nad Poljsko, so Władysława in njegovo družino izbrani za deportacijo v nacistično koncentracijsko taborišče. Ker se Władysław noče soočiti z gotovo smrtjo, se skriva v udobno stanovanje, ki mu ga zagotovi prijatelj. Vendar ko njegov dobrotnik izgine, je Władysław prepuščen samemu sebi in naslednjih nekaj let preživi v teku od enega zapuščenega doma do drugega, v obupanem prizadevanju, da bi se izognil ujetju nemških okupacijskih enot. Nemški poveljnik, s katerim se

je bil spoprijateljil, mu pomaga preživeti okupacijo, ta pa se znajde v nemilosti sovjetske roke pravice. Po vojni se Szpilman vrača na Poljski radio, kjer izvaja Chopinovo »Grand Polonaise brillante« pred številnim prestižnim občinstvom. (IMDB, 10.2. 2024)

3. Presoja zgodovinskih dejstev od fikcijskih

3.1 Schindlerjev seznam

Schindlerjev seznam temelji na zgodovinskih dejstvih, vendar so podrobnosti močno dramatisirane in so v večini nepodprte špekulacije.

Lik Amona Goetha:

V filmu je Amon Goeth prikazan kot izjemno sadističen in nasilen, ki s svojega balkona naključno strelja judovske zapornike. Medtem ko je bil Goeth v resnici nedvomno surova osebnost, je obseg njegove krutosti v filmu povečan zaradi dramatičnega učinka. Film prikazuje tudi osebni odnos med Goethom in njegovo judovsko služkinjo Helen Hirsch, ki ni podprt z zgodovinskimi dokazi.

Itzhak Stern:

Itzhak Stern, ki ga igra Ben Kingsley, je sestavljen lik v filmu. Medtem ko je resnični Itzhak Stern tesno sodeloval z Oskarjem Schindlerjem in je imel ključno vlogo pri ustvarjanju seznama, si film dopušča ustvarjalno svobodo pri prikazovanju interakcij in odnosov njegovega lika s Schindlerjem. Sternov lik služi kot pripovedna naprava za predstavitev sodelovanja med Judi in Schindlerjem.

Dekle v rdečem plašču:

Vključitev dekleta v rdečem plašču je fikcionaliziran in simboličen element. Lik, ki predstavlja nedolžnost sredi brutalnosti, ne temelji na določeni zgodovinski osebnosti. Uporaba barve na ta način je premišljena umetniška izbira Stevena Spielberga, da bi poudaril vpliv holokavsta na otroke.

Schindlerjevo osebno življenje:

Film ponuja vpogled v osebno življenje Oskarja Schindlerja, vključno z njegovimi odnosi z ženskami in njegovo ženo Emilie. Medtem ko je bil Schindler poročen, so posebne podrobnosti

njegovega osebnega življenja, kot so zakonske težave in afere, v veliki meri špekulativne in dodane v dramatične namene. Film uporablja te elemente za raziskovanje Schindlerjevih notranjih bojev in preobrazbe.

Posebni dogodki v kampih:

Nekateri prizori v koncentracijskih taboriščih, kot je prisilni tek po snegu, ne temeljijo neposredno na konkretnih zgodovinskih dogodkih. Ti prizori so ustvarjeni za kinematografski učinek in za prikaz težkih razmer, ki jih prestajajo zaporniki. Medtem ko so splošna grozodejstva v taboriščih zgodovinsko točna, se lahko posebne podrobnosti dramatizirajo. *(IMDB, Schindler's list, citirano 22.2 2024)*

3.2 Deček v črtasti pižami

Deček v črtasti pižami je izmišljeno delo, ki uporablja zgodovinsko ozadje holokavsta. Medtem ko se pripoved naslanja na resnične dogodke, so posebni liki in številni prizori ustvarjeni za namene dramatičnega učinka in pripovedovanja zgodb.

Brunovo potovanje v taborišče:

Brunovo raziskovanje in končno potovanje v koncentracijsko taborišče, kjer je zaprt Šmuel, je izmišljena točka zapleta. V resnici bi bilo zelo malo verjetno, da bi mlad fant neopažen odtaval v koncentracijsko taborišče.

Prijateljstvo Shmuela in Bruna:

Prijateljstvo med Brunom in Šmuelom je sicer osrednjega pomena v zgodbi, a je povsem izmišljeno. Liki služijo kot simboli nedolžnosti in tragičnih posledic predsodkov ter zagotavljajo lečo, skozi katero pripoved raziskuje holokavst.

Dejanja Brunovega očeta:

Medtem ko se lik Brunovega očeta opira na zgodovinsko resničnost visokih nacističnih častnikov, ki so nadzorovali koncentracijska taborišča, so posebna dejanja in odločitve, pripisane Brunovemu očetu v pripovedi, zaradi dramatičnega učinka izmišljeni.

Scena plinske komore:

Prikaz Bruna in Shmuela, ki vstopata v plinsko komoro, je izmišljen in zelo dramatičen dogodek. Pripoved uporablja ta trenutek za poudarjanje tragedije holokavsta, vendar se posebne podrobnosti ne ujemajo z zgodovinskimi poročili.

Konec:

Konec zgodbe, vključno s posebnimi okoliščinami Brunove usode, je izmišljena stvaritev, ki naj bi vzbudila močan čustveni odziv. Od zgodovinske realnosti se odmika zaradi tematike pripovedi. (*Blinkist.com, The Boy in the Striped Pyjamas, citirano 22.2. 2024*)

3.3 Pianist

Pianist temelji na avtobiografiji poljsko-judovskega pianista in skladatelja Władysława Szpilmana. Čeprav film na splošno velja za močan in natančen prikaz Szpilmanovih izkušenj med holokavstom, še vedno obstajajo nekateri elementi, ki so bili prilagojeni za kinematografske namene.

Szpilmanova razmerja:

V filmu je prikazana Szpilmanova romantična zapletenost z Doroto. Medtem ko je imel Szpilman razmerja, je bil specifičen prikaz njegovega romantičnega življenja v filmu morda izmišljen oziroma dramtiziran zaradi pripovednega učinka. Lik Dorote morda predstavlja sestavo več žensk, ki jih je Szpilman poznal.

Prijaznost nemškega častnika:

V filmu je prizor, kjer nemški častnik, stotnik Wilm Hosenfeld, izkaže prijaznost do Szpilmana, tako da mu priskrbi hrano in mu reši življenje. Čeprav ta incident temelji na zgodovinskih dejstvih, je bil obseg Hosenfeldove dobrohotnosti morda poudarjen zaradi dramatičnih namenov.

Szpilmanova interakcija z judovskim policistom:

V filmu je prizor, kjer Szpilman sreča judovskega policista v varšavskem getu. Menjava med njima je napeta, posledice pa hude. Čeprav so se takšne interakcije zgodile med holokavstom, so bili specifični dogodki v tem prizoru morda dramtizirani za film.

Končni prizor:

Sklepni prizor, kjer Szpilman igra klavir za nemškega častnika po vojni, je pretresljiv trenutek. Medtem ko ta prizor temelji na Szpilmanovi lastni pripovedi, so dejanske okoliščine in identiteta nemškega častnika morda prilagojeni zaradi kinematografskega učinka.

Vloga glasbe:

Medtem ko je Szpilmanova predanost glasbi natančno prikazana, so bili nekateri prizori, ki vključujejo njegovo interakcijo z glasbo in glasbeniki v filmu izmišljeni za namene pripovedovanja. Vloga glasbe pri Szpilmanovem preživetju je osrednja tema in nekateri elementi so bili prilagojeni, da bi izboljšali pripoved.

Kljub tem pomislekom "Pianist" na splošno velja za močno in avtentično predstavitev holokavsta. Čeprav so bile nekatere podrobnosti prilagojene kinematografskemu pripovedovanju zgodbe, splošni učinek in zgodovinska pristnost filma ostajata močna. *(nilsjohan, 13.3. 2022, pianostreet.com, 22.2. 2024)*

4. Analiza anketnega vprašalnika

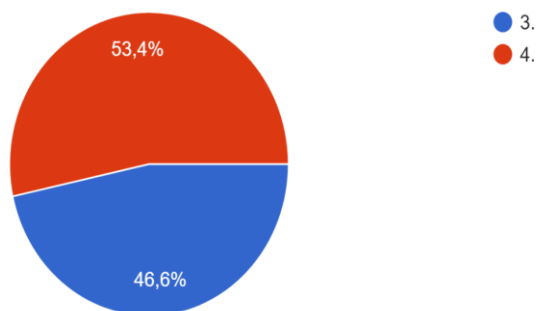
Anketo je skupno rešilo 179 dijakov Gimnazije Šentvid, od tega 94 dijakov 4. letnika in 82 dijakov 3. letnika.

V 4. letniku Gimnazije Šentvid je 145 dijakov, v 3. letniku pa 154 dijakov. Povprečno je anketo rešilo približno polovica dijakov, torej so rezultati verodostojni.

Anketne vprašalnike so dijaki reševali med poukom pri zgodovini, v tednu med 12. in 17. februarjem 2024. Za reševanje ankete so potrebovali mobilni telefon, da so z njim lahko skenirali QR kodo, ki jim je omogočila dostop do ankete. Do podatkov sva lahko takoj dostopala preko aplikacije Google Docs, ki nama je omogočala tudi njihovo obdelavo.

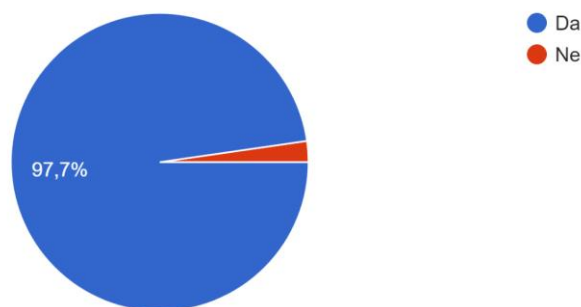
V katerem letniku si?

176 odgovorov

Ali poznaš pojem holokavst?

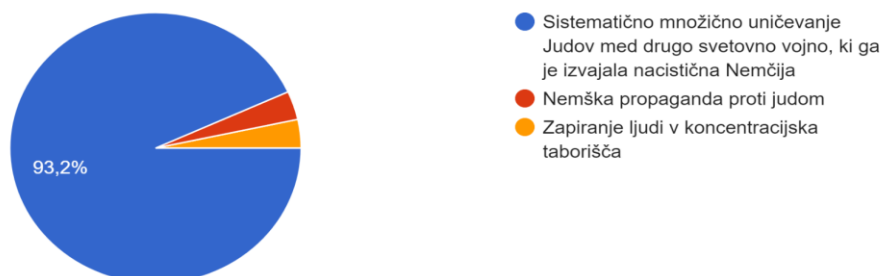
176 odgovorov

Takšen rezultat je bil razmeroma pričakovan in je potrdil prvo hipotezo, saj pojem holokavst poznajo praktično vsi dijaki višjih letnikov Gimnazije Šentvid.

Kaj je po tvojem mnenju pravilna definicija holokavsta?

176 odgovorov

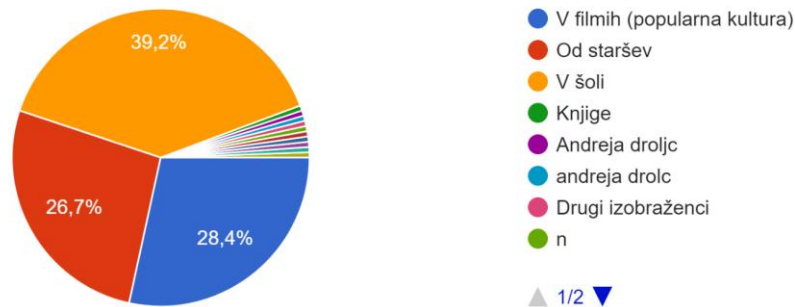

Večina dijakov pozna pravilno definicijo holokavsta. Dijaki 4. letnika, so to temo že spoznavali med poukom v gimnaziji, dijaki 3. letnika še ne. Iz tega lahko razbereva, da je ta

tema vseeno poznana dijakom. Ne smemo pa pozabiti, da so se vsi s to tematiko že srečali v osnovni šoli.

Kje si prvič slišal za pojem holokavst?

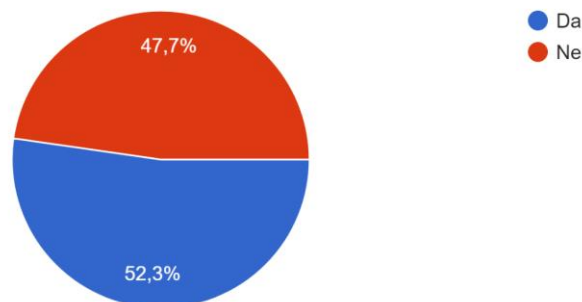
176 odgovorov

Rezultati so nekoliko presenetljivi, saj je bilo pričakovan večji delež popularne kulture (filmi o holokavstu in drugi svetovni vojni). Pričakovano je bilo, da se dijaki spoznajo s pojmom holokavst že pred njegovim obravnavanjem v šoli. Popularna kultura je sicer za šolo na drugem mestu. Kar potrjuje tudi dejstvo, da se dijaki 3. letnika s tem pojmom pri pouku zgodovine v gimnaziji še niso srečali. Ti rezultati zavračajo 2. hipotezo.

Ali poznaš vse spodaj naštetih filme? –Schindlerjev seznam –Pianist –Deček v črtasti pižami

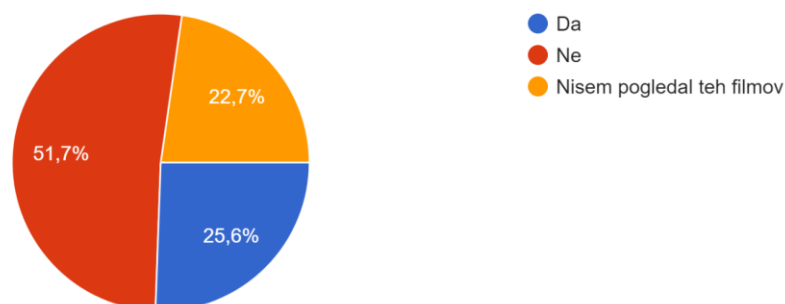
176 odgovorov

Več kot polovica dijakov pozna izbrane filme, torej, glede na to da so ti filmi eni najbolj poznanih o holokavstu, lahko sklepamo da se približno polovica dijakov zanima za filme s to tematiko in si z njimi pomaga ustvariti boljše razumevanje. Je pa zato še toliko pomembneje, da znamo v filmih (oz. na splošno v popularni kulturni) ločiti med zgodovinskimi dejstvi in fikcijo.

Ali si se ob ogledu enega izmed zgornjih filmov prvič seznanil z dogodki iz njihove vsebine?

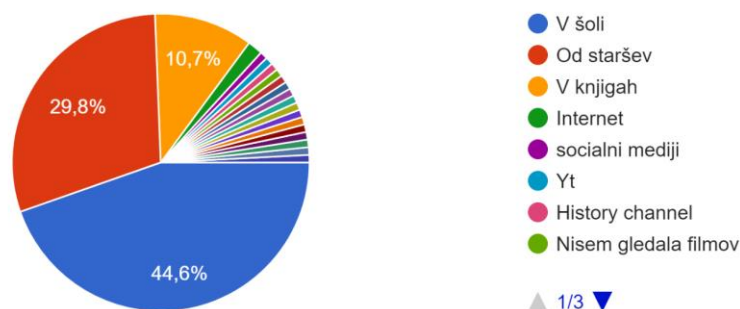
176 odgovorov

77,5 % vprašanih dijakov je pogledalo izbrane filme, od tega pa jih je polovico že pred ogledom poznalo dogodke iz njihove vsebine, kar potrjuje hipotezo, da dijaki (večina) pozna zgodovinska dejstva, na podlagi katerih so posneti izbrani filmi.

Če si zgoraj označil ne, kje si jih že spoznal?

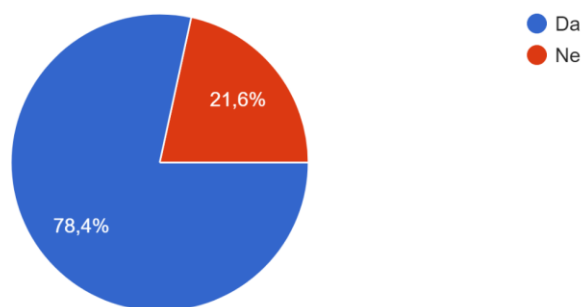
121 odgovorov

Dogodke iz vsebine izbranih filmov dijaki najpogosteje spoznajo v šoli, izven šole najpogosteje za njih izvedo od staršev, ki znanje prenašajo na svoje otroke. Popularna kultura v tem tudi igra veliko vlogo (socialna omrežja, internet, TV oddaje, dokumentarci, ...)

Ali znaš v izbranih filmih ločiti dejstva od fikcije?

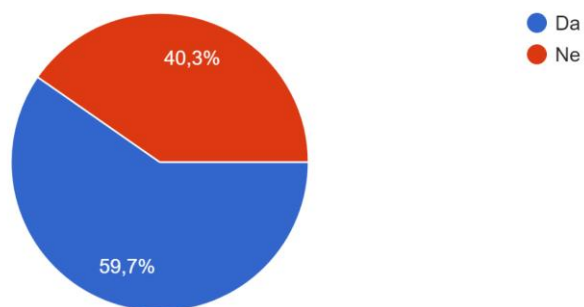
176 odgovorov

Po rezultatih sodeč lahko sklepamo, da imajo dijaki odlično kritično presojo oz. naredijo svojo raziskavo po ogledu filma. Rezultati so presenetljivi, saj so izmišljena dejstva v filmih lahko težko prepoznavna.

Se ti zdi, da se v šoli premalo učimo o pojmu holokavst?

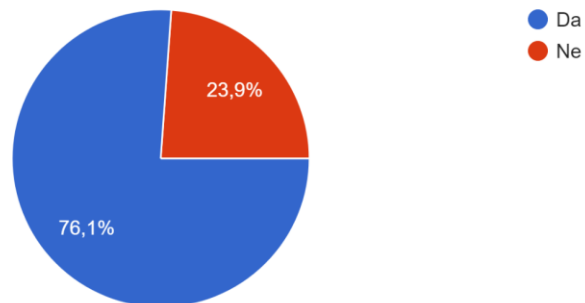
176 odgovorov

Večini dijakov se zdi, da bi se v šoli morali bolj podrobno poglobiti v temo holokavsta in ga poznati bolj obširno. V gimnazijskem učnem načrtu se o holokavstu in drugi svetovni vojni učimo samo v 4. letniku.

Misliš, da bi morali ti filmi postati del obveznega učnega načrta in da bi si jih dijaki morali ogledati pri pouku?

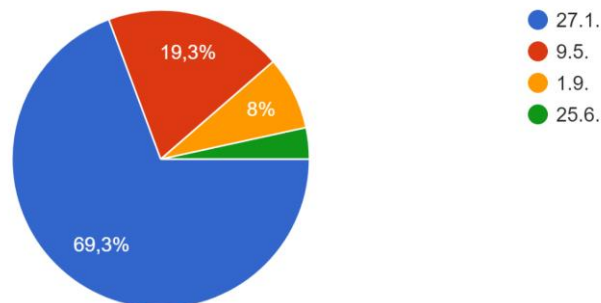
176 odgovorov

Večina dijakov Gimnazije Šentvid se strinja, da bi izbrani filmi postali del obveznega učnega načrta, saj niso samo zanimivi za ogled, ampak tudi poučni, gledalcu ponudijo poglobljeno razumevanje dogodkov.

Ali veš, kateri dan obeležujemo dan spomina na holokavst?

176 odgovorov

Presenetljivo je veliko dijakov Gimnazije Šentvid je seznanjenih z datumom dneva spomina na holokavst (anketa je bila izdana nekaj dni po njem, kar je lahko vplivalo na rezultate).

5. Zaključek

Po raziskovanju sva potrdila dve hipotezi in eno ovrgla.

Ugotovila sva, da skoraj vsi dijaki poznajo pojem holokavst in da dijaki poznajo dogodke, na podlagi katerih so bili posneti izbrani filmi.

Presenetljivo sva ugotovila, da večina dijakov holokavsta ne pozna iz popularne, kulture, pač pa iz šole. To naju je presenetilo, saj sva pričakovala, da so se dijaki s pojmom holokavst spoznali že pred njegovim obravnavanjem v šoli.

Po presoji resničnih dejstev v filmih Schindlerjev seznam, Deček v črtasti pižami in Pianist, sva odkrila, da ozadje vseh filmov tesno temelji na dejstvih, v podrobnostih pa se od dejstev vsak bolj oddaljuje, četudi samo za namene dramatiziranja. Pianist med njimi izstopa s svojo natančno in pristno upodobitvijo zgodovinskih dogodkov.

Ne glede na to, da je v filmih lahko več fikcijskih dogodkov, se iz njih da veliko naučiti in bolje razumeti nekatera dogajanja. Filmi so lahko odličen način širjenja obzorij in raziskovanja zgodovinskih dogodkov, vendar je potrebno vključiti nekaj svojega raziskovanja in presoje. Po ogledu in poglobljenemu raziskovanju izbranih filmov sva dobila znanje, ki ga bova imela celo življenje, brez teh filmov pa bi spomini na njihovo vsebino počasi zbledeli.

Glede na anketni vprašalnik približno polovica gimnazijcev gleda oziroma so gledali zgodovinske filme na temo holokavsta. Nedvomno so jih ti navdihnili v večjo željo po poznavanju holokavsta – in tudi drugih zgodovinskih tem.

Največ znanja o holokavstu dijaki seveda pridobijo v šoli, popularna kultura (filmi) pa jim dajejo največ znanja o njem izven šole, bodisi samo z ogledom filma, lahko pa tudi z nadaljnjo raziskavo.

Film pri novodobnih mladostnikih s kratkim razponom pozornosti omogoča odlično rešitev za zanimivejše učenje. Z dodatkom filmov v učni načrt bi lahko poskrbeli, da mladi ne zamenjajo fikcijskih dejstev za resnične ali obratno, s čimer bi se naučili sami prepoznati resnico od dramatiziranja, kar bi dvignilo njihovo razgledanost, saj praktično vsi ljudje pogosto gledamo filme.

Z vse hitrejšim razvijanjem “Hollywooda” je pričakovano, da bo na dan prišlo tudi vedno več filmov o holokavstu, ki bodo poželi vedno večjo slavo in pohvale. To je seveda dobra stvar, saj se s tem ohranja spomin na njegove žrtve in prizadele ljudi. Vedno večji problem pa bo naraščajoče dramatiziranje režiserjev, saj se od krutih dogodkov holokavsta vedno bolj oddaljujemo. Predvidevava, da bodo mladi vedno manj kritično presojali in razlikovali fikcijska dejstva od resničnih in bodo vedno manj poznali pravo resničnost holokavsta, saj bodo vedno večji del znanja o holokavstu pridobivali iz popularne kulture, ki velja za enega bolj nezanesljivih posredovalcev znanja.

Dober film v gledalcu vzbudi iste občutke, ki jih doživljajo glavni junaki v določenih okoliščinah, vendar noben film, ki se ga da gledati brez večjih mentalnih tegob ne more prikazati točne slike holokavsta, saj take bede ni mogoče naslikati na zaslonu. V filmih se lahko naučimo o zgodovinskih dejstvih holokavsta, noben popularen film pa ne prikazuje takratna občutja ljudi, saj bi bil preveč krut za komercialno predvajanje.

Tako kot ne vemo, kako so se počutili Napoleonovi vojaki med bitko pri Borodinu, čez sto let ne bomo več vedeli, v kakšni bedi so živeli judje med holokavstom, lahko si bomo samo še predstavljali.

Slika 3: Osvobožen Auschwitz (Getty images, 3. 3. 2024)

»Kaj točno je bila razlika? Čudil se je sam pri sebi. In kdo je odločil, kateri ljudje bodo nosili črtaste pižame in kateri uniforme?«

–John Boyne, Deček v črtasti pižami

Slika 4: Auschwitz zdaj (Jan Gobec, 3.1. 2024)

6. Seznam virov in literature

- World War One: The British hero who did not shoot Hitler. B.B.C. news.
URL:<https://www.bbc.com/news/uk-england-28593256> (Citirano: 27. 2. 2024)
- Britannica. How did Adolf Hitler rise to power?.
URL:<https://www.britannica.com/question/How-did-Adolf-Hitler-rise-to-power>
(Citirano: 27. 2. 2024)
- Rise of the Nazis and Beginning of Persecution. Yad vashem: The world holocaust remembrance center. URL:https://www.yadvashem.org/holocaust/about/nazi-germany-1933-39/beginning-of-persecution.html#narrative_info (Citirano: 28. 2. 2024)
- Origins of Judaism. Judaism: A Supplemental Resource for Grade 12 World of Religions: A Canadian Perspective.
URL:https://www.edu.gov.mb.ca/k12/docs/support/world_religions/judaism/origins.pdf (Citirano: 25. 2. 2024)
- What Were the Nuremberg Laws?. My jewish learning. URL:
<https://www.myjewishlearning.com/article/what-were-the-nuremberg-laws/> (Citirano 18. 2. 2024)
- URL: Schindlerjev seznam. Wikipedia.
URL:https://sl.wikipedia.org/wiki/Schindlerjev_seznam (Citirano 18. 2. 2024)
- The Boy in the Striped Pyjamas (film). Wikipedia.
URL:[https://en.wikipedia.org/wiki/The_Boy_in_the_Striped_Pyjamas_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Boy_in_the_Striped_Pyjamas_(film))
(Citirano 1. 3. 2024)
- F.A.Q.. IMDb. URL:<https://www.imdb.com/title/tt0108052/faq> (Citirano 1. 3. 2024)
- Blinkist. Better than a summary. URL:<https://www.blinkist.com/en/books/the-boy-in-the-striped-pajamas-en> (Citirano 1. 3. 2024)
- “The Pianist” Movie – A True Story. Piano street magazine.
URL:<https://www.pianostreet.com/blog/articles/the-pianist-movie-a-true-story-11531>
(Citirano 1. 3. 2024)
- Estimated Battle Casualties During the Normandy Invasion on June 6, 1944.
Britannica. URL:<https://www.britannica.com/story/estimated-battle-casualties-during-the-normandy-invasion-on-june-6-1944>(Citirano 1. 3. 2024)
- What happened after D-day. I.W.M.. URL:<https://www.iwm.org.uk/history/what-happened-after-d-day> (Citirano 1. 3. 2024)

- Adolf Hitler: Biography. Sky history.
URL:<https://www.history.co.uk/biographies/adolf-hitler> (Citirano 1. 3. 2024)
- Oskar Schindler dies. Sky history. URL:<https://www.history.co.uk/this-day-in-history/09-october/oskar-schindler-dies> (Citirano 3. 3. 2024)
- Genocide in WW2. Sky history. URL:<https://www.history.co.uk/history-of-ww2/genocide> (Citirano 3. 3. 2024)
- Władysław Szpilman. Wikipedia.
URL:https://en.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82aw_Szpilman (Citirano 3. 3. 2024)
- Holocaust: 75 years since the liberation of Auschwitz. B.B.C..
URL:<https://www.bbc.co.uk/newsround/51223804> (Citirano 3. 3. 2024)
- "Impossible to describe." Liberation of Auschwitz on January 27, 1945 Jewish historical institute. URL:<https://www.jhi.pl/en/articles/impossible-to-describe-liberation-auschwitz-january-27-1945,4900> (Citirano 3. 3. 2024)

6.1 Seznam slik

1. Slika 1: Glavna vrata. Slika na desni je bila posneta januarja 1945, po osvoboditvi taborišča. URL: <https://www.voanews.com/a/auschwitz-then-and-now/2615682.html> (Citirano 3. 3. 2024)
2. Slika 2: Judovski otroci v osvobojenem taborišču Auschwitz. Kader iz sovjetskega filma Aleksandra Vorontsova, ki je bil posnet 28. januarja 1945. (Spominski muzej holokavsta Združenih držav Amerike)
3. Slika 3: Osvobojen Auschwitz (Getty images, 3. 3. 2024)
4. Slika 4: Auschwitz zdaj, Jan Gobec, 3.1. 2024

7. Priloge

7.1 Anketni vprašalnik:

VPRAŠANIL O HOLOKAVSTU

Sva Jan Gobec in Ostap Korošec iz 3.E. Pri zgodovini delava raziskovalno nalogo z naslovom: Kako med dijaki filmi vplivajo na poznavanje pojma holokavst. Prosiva te, da si vzameš 3 minute časa in rešiš to anketo. Za sodelovanje se ti skopaj z mentorico prof. Ravbar zahvaljujemo.

* Označuje obvezno vprašanje

1. V katerem letniku si? *

3.

4.

2. Ali poznaš pojem holokavst?*

Da

Ne

3. Kaj je po tvojem mnenju pravilna definicija holokavsta? *

Sistematično množično uničevanje Judov med drugo svetovno vojno, ki ga je izvajala nacistična Nemčija
Nemška propaganda proti judom
Zapiranje ljudi v koncentracijska taborišča

4. Kje si prvič slišal za pojem holokavst? *

V flmih (popularna kultura)

Od staršev

V šoli

Drugo:

5. Ali poznaš vse spodaj naštete filme?*

–Schindlerjev seznam

–Pianist

–Deček v črtasti pižami

Da

Ne

6. Ali si se ob ogledu enega izmed zgornjih filmov prvič seznanil z dogodki iz njihove vsebine?*

Da

Ne

Nisem pogledal teh filmov

7. Če si zgoraj označil ne, kje si jih že spoznal?

V šoli

Od staršev

V knjigah

Other: _____.

8. Ali znaš v izbranih filmih ločiti dejstva od fikcije? *

Da

Ne

9. Se ti zdi, da se v šoli premalo učimo o pojmu holokavst?*

Da*

Ne

10. Misliš, da bi morali ti filmi postati del obveznega učnega načrta in da bi si jih dijaki morali ogledati pri pouku?*

Da

Ne

11. Ali veš, kateri dan obeležujemo dan spomina na holokavst? *

27. 1.

9. 5.

1. 9.

25. 6.